

Майстер корабля

КУПИТИ

Одеса, у яку прилітали тільки скажені шторми з моря. Українське кіно, свіже і сміливе, як юнга на високій щоглі. Молоді люди, які шукають себе і знаходять — дружбу, кохання, вірність, мужність. Режисер, художник, балерина, матрос, одеські рибалки, портові дівчата, директор кінофабрики, власник шхуни. Тонка любовна інтрига, дух романтики і творчого неспокою, вино «Кров землі» і солоний запах моря — все це є в романі Юрія Яновського «Майстер корабля». А те, чого немає, є в нарисах Яновського і в ранньому варіанті роману. Вперше «Майстер корабля» виходить без цензурних купюр і з невідомими фрагментами.

На диво, «Майстер корабля» — це перший великий прозовий твір Яновського, за основу якого він узяв власний досвід роботи на Одеській кінофабриці. Можливо, саме це робить роман багат шаровим: на поверхні він наче яскравий калейдоскоп з образів та персонажів, але водночас наповнений глибокими роздумами про цінності й сенси у людському житті. Окрім того, багато його героїв змальовані із реальних постатей...

Передмова

РОМАН ЯК ОСВІДЧЕННЯ В ЛЮБОВІ

«Я прочитав цей роман одним нападом і з одним почуттям радості й захоплення, — зізнавався Валер'ян Підмогильний. — Пафос викладу поруч урочистої стриманості, новий для нашої літератури і несподівано поєднаний матеріал — море й кіно, тонке плетиво любовної інтриги, проста й міцна фраза, сміливі злами розповідних планів — усе це робить із "Майстра корабля" видатне й поступове явище нашого літературного сьогодні».

Того року в самого Підмогильного вийшло «Місто». В обох письменників це були дебютні романи. Обидва вже тоді розуміли їх значення для сучасного їм літпроцесу, але ще не здогадувалися про місце й роль цих творів в історії української літератури.

Підмогильний означив «Майстра корабля» як «романтичний роман», але вважав, що «фарватером нашого літературного річища» романтизм бути не може. «Реалізм, збагатившись на здобутки інших формальних напрямків, що завжди тільки торують йому переможний шлях, повинен стати в нас гаслом усіх мистецтв, великим майстром" нашого мистецького корабля. А романтизм матиме в ньому одну з невеличких кают», — завершував Підмогильний свій короткий відгук.

І не вгадав: реалізм не став ні гаслом усіх мистецтв, ні керманічем мистецького корабля. Він увесь помістився в сусідню з романтизмом каюту. А «Майстер корабля» — видатне явище не лише літературного сьогодні. Він дотепер залишається зразком романтичного роману в українській літературі, не єдиним, але найкращим. У ньому є пафос, але немає фальші, є романтика моря, але немає піратів, є кіно, але немає дублів, є любовна інтрига, але немає драми. Є правда, але немає дійсності. Чи таке буває?

До звичайних звуків кінознімального процесу - реплік, вигуків, цокотання кіноапарата — на Одеській кінофабриці додається шум моря. Десь унизу воно шурхотить по піску, свистить і рокоче в повітрі. А ще в ідальні кінофабрики істерично б'ються двері, ніби теж грають якусь роль. Проте всі вважають ці шуми романтичними.

Романтичний вродливий юнак із ледь помітним пушком над верхньою губою кладе перед собою стосик бланків. На кожному аркуші вгорі віддруковано: «Редактор Художньої частини Одеської кінофабрики ВУФКУ». Далі рядок для дати: «_____192_ року», і по центру — «Службова записка».

Юнак хрест-навхрест перекреслює «шапку», а в порожньому рядку вписує: «Почато 27/XI 1927 р.». У куточку ставить номер сторінки — один. Нарешті виводить заголовок: «Українське хворе кіно (з мемуарів)» — і підкреслює жирною лінією. «Сиве волосся до чогось зобов'язує. Старечі ноги йдуть уже просто до могили. Багате досвідом життя лежить переді мною, як рельєфна мапа моєї Республіки. Скільки-то води утекло з того дня, коли я, молодий, зелений юнак, окунувся в життя!» — так починає він свій роман. Свій перший роман.

Роман він пише від першої особи, але не від свого імені. Він уявляє себе старим, сивим і досвідченим чоловіком, якого всі називають Товариш Майстер Кіно, а коротко То-Ма-Кі. Тому цей роман — уявні мемуари: він згадує свою «давню юність».

Тільки от назва... Назва юнака не задовольняє. Він закреслює і надписує: «Мемуари голого редактора». Зб0-ку в стовпчик пише варіанти: «Мемуари старої людини», «Мемуари про море», «Мемуари То-Ма-Кі». Далі вже писати нікуди, і він пише над службовою запискою «Мемуари редактора каторги». А потім усе разом перекреслює.

Його розпирають думки і враження. Він родом зі степового хутора, студент Політехніки, вчився на інженера й писав вірші. Надрукований у газеті вірш (про море!) побачив «ватажок лівих поетів

нашої Країни» — вождь українських футуристів Михайль Семенко. Відтоді плакав електромеханічний факультет за інженером Юрієм Яновським, бо життя його круто розвернулося і взяло курс на літературу.

Рекомендована література

Останній лист

Місто дівчат

Двір шипів і троянд

Малечі про інтимні речі

Коли Ніщє плакав

Розумний інвестор.
Стратегія вартісного інвестування

Перейти до категорії
Проза

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ